



**KOMITET GŁÓWNY
OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ**

POLSKIE TOWARZYSTWO GEOGRAFICZNE

**XL OLIMPIADA GEOGRAFICZNA
2013/2014**

www.olimpiadageograficzna.edu.pl



XL OLIMPIADA GEOGRAFICZNA 2013/2014

Olimpiady przedmiotowe działają na podstawie „Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad” (Dziennik Ustaw RP nr 13 z dn. 18 II 2002 r., poz. 125).

W oparciu o wyniki konkursu na „Organizację i przeprowadzenie olimpiad w latach szkolnych 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016”, Ministerstwo Edukacji Narodowej powierzyło organizację i przeprowadzenie trzech edycji Olimpiady Geograficznej w latach 2013-2016 Polskiemu Towarzystwu Geograficznemu.

SPIS TREŚCI

I.	INFORMACJE WSTĘPNE	3
II.	REGULAMIN OGÓLNOPOLSKIEJ OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ	7
III.	ORGANIZACJA ZAWODÓW	18
III-1.	Harmonogram zawodów.....	18
III-2.	Wskazania do wykonania pracy I stopnia	18
IV.	TERMINARZ ZAWODÓW	21
V.	LITERATURA	22
VI.	TEMATY PRAC ZAWODÓW I STOPNIA	24
VII.	ANKIETA	28
VIII.	STARTY POLAKÓW W MIĘDZYNARODOWYCH ZAWODACH GEOGRAFICZNYCH.....	29
IX.	NAGRODY OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ.....	32

I. INFORMACJE WSTĘPNE

Celem Olimpiady Geograficznej jest rozbudzanie wśród młodzieży szkolnej zainteresowania geografią, wykrywanie i rozwijanie uzdolnień, pobudzanie do twórczego myślenia, podnoszenie poziomu wiedzy geograficznej uczniów i umiejętności jej stosowania w działaniu praktycznym. Olimpiada służy też zapewnieniu dopływu odpowiednich kandydatów do szkół wyższych lepiej przygotowanych do studiów oraz wyłanianiu reprezentacji Polski na zawody Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej.

Olimpiadę przeprowadza Komitet Główny powołany przez Polskie Towarzystwo Geograficzne.

Prezydium Komitetu Głównego:

- | | |
|--|---------------------------------------|
| - przewodnicząca | prof. dr hab. Teresa Madeyska |
| - wiceprzewodniczący | dr hab. Zbigniew Podgórski, prof. UMK |
| - kierownik organizacyjny / koordynator projektu | mgr Małgorzata Sikorska |
| - przewodniczący Komisji Zadań | prof. dr hab. Florian Plit |
| - członek Prezydium | dr Marek Barwiński |
| - członek Prezydium | prof. dr hab. Bolesław Domański |
| - sekretarz | mgr Joanna Uroda |

Członkowie Komitetu Głównego:

mgr Anna Becker-Kulińska, dr hab. inż. Marek Doktor, prof. AGH, inż. Dorota Dorochołowicz, dr Izabela Gołębiowska, mgr Katarzyna Kot-Majewska, prof. dr hab. Piotr Migoń, dr hab. Jacek Paślawski prof. UW, dr hab. Joanna Plit prof. IGiPZ PAN, dr Jolanta Rodzoś, mgr Tomasz Sawicki, dr Ryszard Szczęsny, dr Krystyna Szmigel, mgr Jakub Szmyd (sekretarz Komisji Zadań), dr hab. Przemysław Śleszyński prof. IGiPZ PAN, prof. dr hab. Wiesław Ziaja

Członkowie Komitetu Głównego przedstawiciele Komitetów Okręgowych:

prof. dr hab. Ryszard Borówka, prof. dr hab. Zbigniew Długosz, dr Adam Hibszer, mgr Jadwiga Kop, dr hab. Tadeusz Palmowski prof. UG, dr hab. Iwona Piotrowska, dr Jan Rodzik

Adres biura Komitetu Głównego:

02-732 WARSZAWA, ul. Podbięty 2

tel. / aut. sekretarka: **22 843 7469** [aut. sekretarka czynna całą dobę]

fax: **22 843 7469** [fax czynny całą dobę]

strona internetowa: www.olimpiadageograficzna.edu.pl

e-mail: biuro@olimpiadageograficzna.edu.pl

stałe dyżury: wtorki 14 – 18 czwartki 10 – 14

Zawody I stopnia są etapem szkolnym.

Za organizację i przeprowadzenie zawodów II stopnia odpowiedzialne są (powołane przez Komitet Główny) Komitety Okręgowe, działające w porozumieniu z Kuratoriami Oświaty.

Wszelkich informacji związanych z przebiegiem Olimpiady udzielają Sekretarze Komitetów Okręgowych.

Lp.	Siedziba Komitetu Okręgowego	Przewodniczący Komitetu Okręgowego	Sekretarz Komitetu Okręgowego	Województwa podlegające Komitetowi Okręgowemu
1	Białystok	<i>dr hab. Elżbieta Jekatierynczuk-Rudczyk</i>	mgr Małgorzata Błoszyńska	podlaskie
2	Gdańsk	<i>dr Wojciech Portalski</i>	mgr Jacek Niesyt	pomorskie
3	Kraków	<i>prof. dr hab. Zbigniew Długosz</i>	mgr Jerzy Desperak	małopolskie podkarpackie
4	Lublin	<i>dr Jan Rodzik</i>	mgr Katarzyna Dobek	lubelskie
5	Łódź	<i>dr Maria Adamczewska</i>	mgr Elżbieta Buszkiewicz	łódzkie świętokrzyskie
6	Olsztyn	<i>dr Marta Gwiazdzińska–Goraj</i>	mgr Grażyna Ziółkowska	warmińsko– mazurskie
7	Poznań	<i>prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski</i>	mgr Adrian Cierniak	wielkopolskie
8	Sosnowiec	<i>dr Adam Hibszer</i>	mgr Elżbieta Markowiak	śląskie
9	Szczecin	<i>prof. dr hab. Ryszard Borówka</i>	inż. Bożena Kosińska	lubuskie zachodniopomorskie
10	Toruń	<i>prof. dr hab. Renata Bednarek</i>	dr Przemysław Charzyński	kujawsko–pomorskie
11	Warszawa	<i>dr Maria Korotaj–Kokoszcyńska</i>	mgr Magdalena Dobrowolska	mazowieckie
12	Wrocław	<i>dr hab. Zdzisław Jary</i>	mgr Barbara Bierońska	dolnośląskie opolskie

K.O. z siedzibą w Białymstoku (obejmuje woj. podlaskie)

15-950 Białystok, ul. Świerkowa 20 B

Instytut Biologii, Uniwersytet w Białymstoku

Sekretarz: mgr Małgorzata Błoszyńska

tel. kom. 602 786 491

e-mail: bialystok@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Gdańsku (obejmuje woj. pomorskie)

80-952 Gdańsk, ul. Bażyńskiego 4 – bud. B

Katedra Geografii Ekonomicznej UG

Sekretarz: mgr Jacek Niesyt

tel. służb. 58 523 6576

e-mail: gdansk@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Krakowie (obejmuje woj. małopolskie i podkarpackie)

30-084 Kraków, ul. Podchorążych 2

Instytut Geografii

Sekretarz: mgr Jerzy Desperak

tel. kom. 504 412 111

e-mail: krakow@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Lublinie (obejmuje woj. lubelskie)

20-718 Lublin, al. Kraśnicka 2c,d

Instytut Nauk o Ziemi UMCS

Sekretarz: mgr Katarzyna Dobek

tel. kom. 602 297 148

e-mail: lublin@olimpiadageograficzna.edu.pl

strona internetowa: <http://ptgeogr.umcs.lublin.pl/>

K.O. z siedzibą w Łodzi (obejmuje woj. łódzkie i świętokrzyskie)

90-139 Łódź, ul. Narutowicza 88

Zakład Geologii UŁ

Sekretarz: mgr Elżbieta Buszkiewicz

tel. dom. 42 617 0512

tel. kom. 501 374 936

e-mail: lodz@olimpiadageograficzna.edu.pl

strona internetowa: <http://www.hydro.geo.uni.lodz.pl/>

K.O. z siedzibą w Olsztynie (obejmuje woj. warmińsko-mazurskie)

10-447 Olsztyn, ul. Głowackiego 17

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli

Sekretarz: mgr Grażyna Ziółkowska

tel. dom. 89 541 26 29

tel. kom. 501 049 582

e-mail: olsztyn@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Poznaniu (obejmuje woj. wielkopolskie)

61-680 Poznań, ul. Dziegiełowa 27

Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM

Sekretarz: mgr Adrian Cierniak

tel. służb. 61 829 6150

e-mail: poznan@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Sosnowcu (obejmuje woj. śląskie)

41-200 Sosnowiec, ul. Będzińska 60

Wydział Nauk o Ziemi UŚ pok. 6

Sekretarz: mgr Elżbieta Markowiak

tel. 32 263 56 13, tel kom. 500 475 105

e-mail: sosnowiec@olimpiadageograficzna.edu.pl

strona internetowa: <http://ptg.wnoz.us.edu.pl/>

K.O. z siedzibą w Szczecinie (obejmuje woj. lubuskie i zachodniopomorskie)

70-383 Szczecin, ul. Mickiewicza 18

USz, Instytut Nauk o Morzu, Zakład Geologii i Paleogeografii

Sekretarz: inż. Bożena Kosińska

tel. służb. 91 444 2355

tel. kom. 601 780 030

e-mail: szczecin@olimpiadageograficzna.edu.pl

strona internetowa: <http://www.us.szc.pl/ogin>

K.O. z siedzibą w Toruniu (obejmuje woj. kujawsko-pomorskie)

87-100 Toruń, ul. Lwowska 1,

Wydział Nauk o Ziemi UMK, Katedra Gleboznawstwa i Kształtowania Krajobrazu

Sekretarz: dr Przemysław Charzyński

tel. służb. 56 611 2625

fax 56 611 2586

tel. kom. 664 747 173

e-mail: torun@olimpiadageograficzna.edu.pl

strona internetowa: <https://sites.google.com/site/charzynskiprzemyslaw/home/olimpiada-geograficzna>

K.O. z siedzibą w Warszawie (obejmuje woj. mazowieckie)

00-927 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 30

Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW

Sekretarz: mgr Magdalena Dobrowolska

tel. kom. 532 112 673

e-mail: warszawa@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą we Wrocławiu (obejmuje woj. dolnośląskie i opolskie)

50-137 Wrocław, Plac Uniwersytecki 1

Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego UWr

Sekretarz: mgr Barbara Bierońska

tel. służb. 71 375 2288

e-mail: wroclaw@olimpiadageograficzna.edu.pl

strona internetowa: <http://www.geogr.uni.wroc.pl/index.php/pl/olimpiada-geograficzna>

II. REGULAMIN OGÓLNOPOLSKIEJ OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ

Olimpiada Geograficzna działa od roku szkolnego 1974/75. Od początku działalności Olimpiady Geograficznej, jej głównymi celami są:

- rozbudzanie wśród młodzieży szkolnej zainteresowania geografią i naukami geograficznymi,
- wykrywanie i rozwijanie uzdolnień,
- pobudzanie do twórczego myślenia,
- podnoszenie poziomu wiedzy geograficznej uczniów i umiejętności jej zastosowania w działaniu praktycznym.

Ponadto celami olimpiady są:

- wyłanianie uczniów - zawodników na zawody i olimpiady międzynarodowe,
- zapewnianie dopływu odpowiednich kandydatów do szkół wyższych, lepiej przygotowanych do studiów.
- podnoszenie poziomu nauczania oraz popularyzacja nowych osiągnięć naukowych wśród nauczycieli pracujących z uczniem zdolnym.

Olimpiada Geograficzna działa na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. RP Nr 13 poz. 125).

Komitet Główny Olimpiady Geograficznej ma siedzibę w Warszawie:

ul. Podbiłę 2, 02-732 Warszawa, tel. 22 843 7469, fax 22 435 5650,

e-mail: biuro@olimpiadageograficzna.edu.pl,

strona internetowa: www.olimpiadageograficzna.edu.pl

Olimpiada Geograficzna jest finansowana ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej, ze środków własnych oraz pozyskanych od sponsorów.

Rozdział I – Olimpiada i jej organizator

§ 1. Prawa i obowiązki Organizatora

1.1. Organizatorem Olimpiady jest Polskie Towarzystwo Geograficzne. Do realizacji Olimpiady Geograficznej Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Geograficznego powołuje Komitet Główny Olimpiady Geograficznej, składający się z członków Towarzystwa oraz innych osób, legitymujących się wiedzą i doświadczeniem potrzebnymi do prawidłowej realizacji zadania.

1.2. Zadaniem Polskiego Towarzystwa Geograficznego jest:

- a. powołanie Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej
- b. zatwierdzenie struktury organizacyjnej i regulaminu działania Komitetu
- c. rozstrzygnięcie kwestii spornych dotyczących pracy Komitetu, za wyjątkiem odwołań w związku z przeprowadzaną Olimpiadą
- d. wspieranie Komitetu Głównego w organizowaniu Olimpiady i pozyskiwaniu sponsorów
- e. prowadzenie działań promocyjnych upowszechniających Olimpiadę Geograficzną

1.3. Zadaniem Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej jest:

- a. organizowanie krajowych zawodów Olimpiady Geograficznej
- b. wyłanianie uczniów na międzynarodowe zawody i olimpiady geograficzne
- c. pozyskiwanie sponsorów i darczyńców
- d. prowadzenie rozliczeń finansowych
- e. składanie sprawozdań merytorycznych i finansowych do MEN
- f. działania promocyjne upowszechniające Olimpiadę Geograficzną

g. współpraca z Komisją Edukacji oraz Grupą Zadaniową ds. Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej przy Międzynarodowej Unii Geograficznej

1.4. Polskie Towarzystwo Geograficzne ma prawo do:

- a. reprezentowania Olimpiady na zewnątrz
 - b. powierzania przeprowadzenia Olimpiady Komitetowi Głównemu Olimpiady Geograficznej
 - c. rozstrzygania sporów w sprawach dotyczących Olimpiady, za wyjątkiem odwołań w związku z przeprowadzaną Olimpiadą
 - d. nawiązywania współpracy z partnerami zewnętrznymi (w tym m.in. sponsorami)
 - e. powoływania i, w uzasadnionych przypadkach, odwoływania członków Komitetu Głównego
- Szczegółowe prawa dotyczące przeprowadzenia zawodów przysługują Komitetowi Głównemu Olimpiady Geograficznej jako bezpośredniemu organizatorowi Olimpiady (par. 2 regulaminu).

§ 2. Struktura organizacyjna olimpiady

2.1. Olimpiadę przeprowadza Komitet Główny Olimpiady Geograficznej oraz Komitety Okręgowe powołane przez Komitet Główny i działające w porozumieniu z Kuratoriami Oświaty. Wykaz Komitetów Okręgowych wraz z zasięgiem terytorialnym ich działania i danymi adresowymi stanowi załącznik do regulaminu

2.2. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej

- a. Komitet Główny powoływany jest przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Aktualny skład Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej zamieszczany jest na stronie internetowej Olimpiady
- b. Komitet Główny pracuje w składzie prezydium oraz w składzie plenarnym
- c. W skład Komitetu Głównego wchodzi członkowie PTG lub inne osoby - pracownicy naukowcy Polskiej Akademii Nauk, uniwersytetów i innych wyższych uczelni zainteresowanych naukami geograficznymi, dydaktycy, osoby o dużym doświadczeniu organizacyjnym i administracyjnym
- d. Komitet Główny składa się z nie więcej niż 35 członków, w tym przewodniczących lub przedstawicieli komitetów okręgowych
- e. Komitet Główny w głosowaniu tajnym wyłącza ze swego składu przewodniczącego oraz w sposób jawny powołuje członków prezydium liczącego nie więcej niż 7 osób. Aktualny skład prezydium zamieszczany jest na stronie internetowej Olimpiady
- f. Do zadań Komitetu Głównego należy przygotowanie i przeprowadzenie kolejnych etapów Olimpiady Geograficznej zgodnie z regulaminem, a w szczególności:
 - i. organizacja sieci okręgów i współpraca z sekretarzami Komitetów Okręgowych
 - ii. przygotowanie zadań na poszczególne etapy Olimpiady z wyjątkiem pierwszej części etapu szkolnego
 - iii. prowadzenie dokumentacji zawodów
 - iv. ogłaszanie na stronie internetowej tematów prac drugiej części etapu szkolnego wraz ze wskazaniem do ich wykonania
 - v. wydawanie instrukcji do sprawdzania i oceniania prac etapu szkolnego przez komisje szkolne i Komitety Okręgowe (podczas weryfikacji)
 - vi. zachowanie tajności zadań II i III etapu zawodów
 - vii. zapewnienie odpowiednich środków do realizacji zawodów, w tym pozyskiwanie sponsorów i darczyńców
 - viii. zamieszczanie na stronie internetowej informacji niezbędnych dla uczestników zawodów poszczególnych etapów
 - ix. zapewnienie warunków logistycznych do przeprowadzenia zawodów finałowych

- x. organizacja przebiegu i przeprowadzenie finału oraz jego uroczystego zakończenia
- xi. prowadzenie rozliczeń finansowych
- xii. rozpatrywanie odwołań zawodników związanych z II i III etapem o których mowa w § 6
- xiii. składanie sprawozdań merytorycznych i finansowych do MEN
- xiv. przechowywanie dokumentacji zawodów II i III stopnia zgodnie z zasadami archiwizowania
- g. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej jako bezpośredni wykonawca zadania ma prawo do:
 - i. powoływania spośród członków Komitetu zespołów do realizacji konkretnych celów, w tym Komisji Zadań, która wybiera autorów, przygotowuje zadania i organizuje ich recenzowanie
 - ii. zatwierdzania składów Komitetów Okręgowych;
 - iii. podejmowania decyzji dotyczących zasad kwalifikowania uczestników zawodów do II etapu na podstawie osiągniętych wyników
 - iv. weryfikacji oceny testów pisemnych II etapu
 - v. kwalifikowania najlepszych w całej Polsce zawodników II etapu do zawodów finałowych
 - vi. powoływania jurorów zawodów III etapu
 - vii. przyznawania tytułu finalisty oraz tytułu laureata Olimpiady Geograficznej
 - viii. unieważnienia lub nakazania powtórzenia zawodów w przypadku stwierdzenia istotnych nieprawidłowości, np. istotnego naruszenia regulaminu zawodów, złamaniu zasady tajności
 - ix. wykluczenia z udziału w zawodach uczestników łamiących regulamin Olimpiady
 - x. rozpatrywania odwołań i rozstrzygania sporów związanych z przebiegiem Olimpiady
 - xi. Komitet Główny może wydawać zawodnikom dyplomy, przyznać nagrody, ponadto może ustanowić i nadać odznakę lub medal Olimpiady
 - xii. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej ma wyłączne prawo do przyznawania honorowej „Odznaki imienia Pani Profesor Anny Dylkowej”

2.3. Komitety Okręgowe

- a. Komitety Okręgowe Olimpiady Geograficznej powołuje Komitet Główny dbając o to, by w ich składzie znaleźli się pracownicy wyższych uczelni z terenu działania danego komitetu, dydaktycy, nauczyciele-metodycy oraz osoby z doświadczeniem organizacyjnym
- b. Komitety Okręgowe Olimpiady Geograficznej przeprowadzają zawody II stopnia, w tym w szczególności:
 - i. kwalifikują najlepsze prace I etapu i na tej podstawie wyłaniają uczestników części pisemnej zawodów II stopnia
 - ii. powołują jury zawodów II stopnia
 - iii. ogłaszają wyniki kwalifikacji do części pisemnej II etapu
 - iv. odpowiadają za zachowanie tajności zadań II etapu po otrzymaniu ich od Komitetu Głównego
 - v. zapewniają logistykę niezbędną do przeprowadzenia zawodów II stopnia, po uzgodnieniu warunków przeprowadzenia zawodów z Komitetem Głównym
 - vi. przeprowadzają zawody wg opracowanej przez Komitet Główny instrukcji
 - vii. kwalifikują najlepszych uczestników zawodów pisemnych do zawodów ustnych II stopnia zgodnie z opracowanymi przez Komitet Główny zasadami
 - viii. ogłaszają wyniki uzyskane przez zawodników oraz upubliczniają prawidłowe odpowiedzi
 - ix. przekazują prace pisemne uczestników części ustnej zawodów II etapu do weryfikacji przez Komitet Główny
 - x. przechowują prace uczniów niezakwalifikowanych do części ustnej zawodów II etapu do końca danej edycji olimpiady
 - xi. Sporządzają dokumentację merytoryczną zawodów oraz rozliczenie i dokumentacje finansową zawodów II stopnia i przekazują je do Komitetu Głównego w terminach określonych przez Komitet Główny
- c. Ponadto, Komitety Okręgowe Olimpiady Geograficznej:

- i. współpracują ze szkołami i nauczycielami geografii na obszarze swojej działalności w celu upowszechnienia Olimpiady
- ii. nadzorują przebieg etapu szkolnego i sporządzają zestawienia zbiorcze z przebiegu etapu szkolnego na terenie działalności Komitetu Okręgowego

2.4. Komisje Szkolne

- a. Dyrektorzy szkół powołują Komisje Szkolne do przeprowadzenia zawodów I etapu
- b. W skład Komisji Szkolnych wchodzi minimum 3 osoby, w tym dyrektor szkoły, w której przeprowadzane są zawody, lub jego zastępca oraz nauczyciele geografii lub przedmiotów pokrewnych. Dopuszcza się możliwość powstawania komisji międzyszkolnych.
- c. Jeżeli w macierzystej szkole ucznia nie organizuje się danych zawodów, uczeń może do nich przystąpić w szkole wskazanej przez Komitet Okręgowy
- d. Komisje Szkolne odpowiedzialne są za przeprowadzenie zawodów I stopnia, w tym w szczególności:
 - i. Dokonanie prekwalfikacji uczniów do pisania pracy I stopnia w drodze testu lub rozmowy ustnej
 - ii. Zgłoszenie do macierzystego Komitetu Okręgowego danych uczniów zainteresowanych udziałem w Olimpiadzie Geograficznej
 - iii. Ocenę prac I stopnia przygotowanych przez uczniów, zgodnie z kryteriami opracowanymi przez Komitet Główny, w wyznaczonym przez Komitet Główny terminie
 - iv. Ogłoszenie wyników zawodów I stopnia;
 - v. Przekazanie protokołu z zawodów I stopnia do macierzystego Komitetu Okręgowego wraz z pracami uczniów zakwalifikowanych do zawodów II stopnia

Rozdział II – Organizacja olimpiady

§ 3. Uczestnicy olimpiady

3.1. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. RP Nr 13 poz. 125) olimpiada jest przeznaczona dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych: liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, techników, uzupełniających liceów ogólnokształcących i techników uzupełniających oraz dla uczniów ponadpodstawowych szkół średnich, ogólnokształcących i zawodowych, dających możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, z każdego przedmiotu ogólnokształcącego.

3.2. W olimpiadzie mogą również uczestniczyć — za zgodą komitetów okręgowych — laureaci konkursów przedmiotowych z geografii, rekomendowani przez komisje konkursowe, o których mowa w §4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. RP Nr 13 poz. 125) oraz uczniowie gimnazjów, zasadniczych szkół zawodowych i szkół zasadniczych — realizujący indywidualny program lub tok nauki, rekomendowani przez szkoły.

3.3. By wziąć udział w Olimpiadzie Geograficznej uczeń powinien zgłosić się do nauczyciela geografii w macierzystej szkole. Jeżeli w jego szkole nie organizuje się danych zawodów, uczeń powinien zgłosić się do właściwego terytorialnie Komitetu Okręgowego, który wskaże szkołę organizującą zawody I stopnia.

3.4. Uczestników zawodów obowiązuje znajomość materiału obejmującego i poszerzającego treści podstawy programowej dla przedmiotu geografia, przewidzianego w ramowym planie nauczania oraz umiejętność wykorzystania obserwacji, literatury, materiałów kartograficznych, statystycznych itp., umiejętność formułowania wniosków, posługiwania się terminologią naukową.

3.5. Uczestnicy zawodów olimpijskich zobowiązani są do:

- a. wykonywania zadań odpowiedniego etapu zawodów

- b. przestrzegania regulaminu zawodów i terminarza
 - c. godnego i właściwego zachowania w czasie zawodów tj. nie używanie alkoholu, tytoniu, środków odurzających (w przypadku naruszenia tego punktu uczestnicy mogą zostać zdyskwalifikowani, a uzyskane nagrody i przywileje mogą zostać odebrane decyzją Komitetu Okręgowego lub Komitetu Głównego)
 - d. informowania organizatora odpowiedniego etapu zawodów (Komisja Szkolna, Komitet Okręgowy, Komitet Główny) o istotnych kwestiach związanych z udziałem w Olimpiadzie – zwłaszcza w nagłych wypadkach
 - e. dopełnienia formalności, o których jest informowany przez organizatora odpowiedniego etapu zawodów
- 3.6. Uczestnicy mają prawo do:
- a. otrzymania zaświadczenia o udziale w zawodach olimpijskich wydawanych przez komisję lub komitet organizujący dany etap zawodów
 - b. korzystania z przywilejów ustanawianych przez senaty wyższych uczelni
 - c. zakwaterowania, wyżywienia i zwrotu kosztów przejazdu na II i III etap zawodów według najniższych stawek, z uwzględnieniem dostępnych ulg ustawowych i handlowych
 - d. zwolnienia z zajęć szkolnych na czas zawodów, o ile odrębne przepisy to dopuszczają
 - e. składania odwołań od decyzji jury zgodnie z par. 6 niniejszego regulaminu

§ 4. Organizacja zawodów

- 4.1. Zawody Olimpiady Geograficznej mają charakter indywidualny, udział w Olimpiadzie jest dobrowolny.
- 4.2. Za całokształt przeprowadzenia zawodów odpowiada Komitet Główny Olimpiady Geograficznej
- 4.3. Zawody indywidualne są trójstopniowe. Ocena zawodników na każdym etapie jest niezależna. Na wyniki zawodów okręgowych nie wpływa suma punktów zdobyta w I etapie zawodów, na wyniki zawodów finałowych nie wpływają wyniki I oraz II etapu zawodów.
- 4.3.1. Zawody I stopnia (szkolne)
- a. zawody I stopnia organizowane są w szkołach przez Komisje Szkolne
 - b. w zawodach I stopnia wymagany jest poziom wiedzy wystarczającej do uzyskania oceny bardzo dobrej na zakończenie nauki szkolnej
 - c. etap szkolny polega na sprawdzeniu wiedzy i umiejętności uczniów przez Komisję Szkolną. Etap ten przeprowadza się nie później niż do końca września każdego roku. Dopuszcza się formy rozmowy kwalifikacyjnej lub sprawdzianu pisemnego opracowanego przez Komisję Szkolną (do wyboru przez Komisję Szkolną)
 - d. uczniowie, którzy pomyślnie przeszli etap sprawdzenia wiedzy i umiejętności samodzielnie wykonują pracę pisemną na jeden z tematów danej edycji Olimpiady, opartą na własnych obserwacjach i pomiarach oraz/lub studium literatury. Uczniowie mogą korzystać z konsultacji nauczyciela/opiekuna pracy, szczególnie w zakresie metod pracy terenowej, literatury metodycznej oraz konstrukcji pracy
 - e. szczegółowe wytyczne do przygotowania prac I etapu Komitet Główny publikuje na swojej stronie internetowej
 - f. prace ocenia Komisja Szkolna
 - g. tematy prac każdej edycji Olimpiady ogłaszane są przez Komitet Główny. Prace uczniów są sprawdzane przez komisje wyznaczone przez dyrekcje szkół. Komisje wykonują ocenę prac według instrukcji Komitetu Głównego. Autorzy prac, które uzyskały co najmniej 75% punktów możliwych do zdobycia są kwalifikowani do zawodów II stopnia

- h. Komisje Szkolne mają obowiązek do 30 września każdego roku przesłać do Komitetów Okręgowych zgłoszenia uczniów do etapu szkolnego według wzoru zamieszczonego na stronie internetowej Olimpiady Geograficznej
- i. uczniowie mają obowiązek terminowo przekazać do oceny Komisjom Szkolnym gotowe prace w formie wydruku oraz w formie elektronicznej. Termin oddania prac jest określany przez Komitet Główny dla danej edycji Olimpiady i zamieszczany na stronie internetowej Olimpiady w poprzedzającym roku szkolnym
- j. Komitet Główny do 31 października publikuje na stronie internetowej Kartę Oceny Pracy. Wypełniona przez Komisję Szkolną karta jest podstawą kwalifikacji ucznia do drugiego etapu
- k. Komisje Szkolne mają obowiązek ogłosić wyniki I etapu oraz przesłać do Komitetów Okręgowych prace (w formie wydruku oraz elektronicznej) uczniów zakwalifikowanych do zawodów II stopnia (okręgowych) wraz z Kartami Oceny Pracy podpisanymi przez przewodniczącego Komisji Szkolnej
- l. Komitet Główny określa terminy dla każdej edycji olimpiady i ogłasza je na stronie internetowej Olimpiady Geograficznej. Przewodniczący Komisji Szkolnej przesyła, na adres e-mail właściwego Komitetu Okręgowego, protokół zawodów szkolnych w wersji elektronicznej. Formularze protokołów zamieszczane są na stronie internetowej Olimpiady
- m. wraz z przesyłaną przez Komisję Szkolną do Komitetu Okręgowego pracą, należy załączyć zgodę ucznia (oraz rodzica lub opiekuna prawnego w przypadku uczniów niepełnoletnich) na gromadzenie i przetwarzanie danych osobowych przez Komitety Okręgowe i Komitet Główny Olimpiady Geograficznej dla celów postępowania kwalifikacyjnego i dokumentowania przebiegu zawodów Olimpiady Geograficznej, a także na publikowanie wyników zawodów, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 29 VIII 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 1997 r. nr 133 poz. 883 z późniejszymi zmianami), zgodnego ze wzorem zamieszczonym na stronie internetowej Olimpiady

4.3.2. Zawody II stopnia (okręgowe)

- a. zawody II stopnia są przeprowadzane przez Komitety Okręgowe według opracowanej przez Komitet Główny instrukcji
- b. zawody II stopnia składają się z trzech części: weryfikacji nadesłanych prac I stopnia, części pisemnej oraz części ustnej
- c. pierwszą częścią zawodów II stopnia jest weryfikacja oceny prac pisemnych przez Komitety Okręgowe i ujednoczenie oceny w skali krajowej na podstawie ustalonej przez Komitet Główny punktacji minimalnej
- d. prace nadesłane przez Komisje Szkolne są ponownie sprawdzane przez Komitety Okręgowe według Karty Oceny Pracy w celu ujednoczenia sposobu stosowania poszczególnych kryteriów
- e. Komitety Okręgowe kwalifikują do części pisemnej zawodów tych uczniów, których prace po weryfikacji osiągnęły ustalony przez Komitet Główny próg punktowy
- f. listę uczniów zakwalifikowanych do części pisemnej wraz z informacją o miejscu i terminie przeprowadzania części pisemnej i ustnej zawodów II stopnia, Komitety Okręgowe zamieszczają do 20 grudnia na własnych stronach internetowych lub na stronie internetowej Komitetu Głównego
- g. Komitety Okręgowe rozpatrują ew. odwołania od punktacji przyznanej w ramach weryfikacji oceny pracy
- h. zawody II stopnia odbywają się w lutym, w terminie uzgodnionym z MEN w ciągu 2 dni, w warunkach kontrolowanej samodzielności
- i. w zawodach II stopnia wymagany jest poziom wiedzy niezbędny do uzyskania oceny celującej na zakończenie nauki przedmiotu
- j. w części pisemnej Uczestnicy rozwiązują test wyboru składający się z pytań otwartych i testów, w części ustnej – odpowiadają na pytania zamknięte quizu multimedialnego oraz przedstawiają przed jury wypowiedź ustną na zadany temat.

- k. zawodnicy dopuszczeni do zawodów pisemnych II stopnia przesyłają do 15 stycznia do Komitetu Okręgowego ankietę osobową. Wzór ankiety jest zamieszczony na stronie internetowej Komitetu Głównego
- l. wyniki zawodów II stopnia są zatwierdzane przez przewodniczącego jury i przewodniczącego Komitetu Okręgowego, który prowadzi zawody
- m. Komitety Okręgowe ogłaszają wyniki zawodów pisemnych oraz informację o dopuszczeniu do zawodów ustnych oraz wyniki zawodów ustnych w miejscu organizacji zawodów lub na stronie internetowej do końca dnia przeprowadzenia części pisemnej zawodów
- n. Komitety Okręgowe kwalifikują do zawodów ustnych od 20% do 30% najlepszych uczestników zawodów pisemnych, którzy równocześnie spełnili ustalone przez Komitet Główny kryterium minimalnej liczby punktów (sumarycznej i z każdej części zawodów pisemnych)
- o. oceny wypowiedzi ustnej dokonuje jury; jego członkowie oceniają wypowiedzi indywidualnie. Członkowie jury mogą zadawać uczniom dodatkowe pytania. Część ustna zawodów jest otwarta dla publiczności
- p. Komitety Okręgowe ogłaszają wyniki całościowe zawodów II etapu w miejscu organizacji zawodów lub na stronie internetowej w dniu przeprowadzenia części ustnej zawodów. Jednocześnie informują uczestników, że prace pisemne zawodników startujących w części ustnej zawodów II stopnia są weryfikowane przez Komitet Główny, który na tej podstawie kwalifikuje najlepszych w całej Polsce zawodników na zawody finałowe
- q. podczas zawodów II etapu uczniowie nie mogą korzystać z żadnych pomocy naukowych, telefonów komórkowych, komputerów itp. ani korzystać z pomocy innych uczestników, poza każdorazowo ściśle określonymi przypadkami
- r. w wyjątkowych przypadkach (np. zwolnienie lekarskie, wypadki losowe) Komitet Główny – na wniosek zaopiniowany przez Komitet Okręgowy – może wyrazić zgodę na udział w zawodach II stopnia ucznia, który został dopuszczony w poprzednim roku do zawodów II stopnia, ale z ważnych powodów nie wziął w nich udziału, pod warunkiem, że udokumentowany wniosek ucznia wpłynął nie później niż w ciągu 14 dni po zawodach, w których uczeń nie mógł wziąć udziału

4.3.3. Zawody III stopnia (zawody centralne)

- a. zawody centralne organizowane są przez Komitet Główny Olimpiady Geograficznej
- b. zawody odbywają się w kwietniu, w terminie uzgodnionym z MEN w ciągu 4 dni, w warunkach kontrolowanej samodzielności
- c. w zawodach III stopnia wymagany jest poziom wiedzy i umiejętności wykraczający poza ten, który jest niezbędny do uzyskania najwyższej oceny na egzaminie maturalnym w wersji rozszerzonej. Wskazana jest też znajomość bieżących wydarzeń społeczno-politycznych i zjawisk przyrodniczych w Polsce i na świecie (sugerowana literatura, do której jednak nie ogranicza się zakres zawodów, zamieszczona jest w załączniku)
- d. prawo do przystąpienia do zawodów III stopnia przysługuje uczniom, którzy w danym roku zostali dopuszczeni do tych zawodów przez Komitet Główny na podstawie wyników zawodów II stopnia (90-120 zawodników, którzy uzyskali najlepsze wyniki w skali kraju, pod warunkiem, że jednocześnie uzyskali oni co najmniej 50% punktów możliwych do zdobycia podczas zawodów II stopnia) oraz uczniów, którzy nabyli to uprawnienie w poprzednim roku, a nie wystartowali z powodów losowych lub udziału w innej Olimpiadzie, na podstawie decyzji wydanej przez Komitet Główny
- e. zawody III stopnia składają się z części pisemnej, obowiązkowych zajęć terenowych oraz części ustnej (składającej się z quizu multimedialnego oraz wypowiedzi ustnej)
- f. w części pisemnej uczestnicy rozwiązują zadania na które składają się pytania otwarte i testy wyboru, a w części ustnej – odpowiadają na pytania zamknięte quizu multimedialnego oraz przedstawiają przed jury wypowiedź ustną na zadany temat

- g. tytuł finalisty może otrzymać zawodnik, który w części pisemnej zawodów III etapu uzyskał co najmniej 50% punktów liczonych ze średniej wyników uzyskanych przez trzech najlepszych zawodników tej części zawodów
 - h. Komitet Główny na podstawie wyników zawodów pisemnych III etapu podejmuje decyzję o dopuszczeniu od 15 do 25 % najlepszych zawodników do ustnej części zawodów i po rozkodowaniu prac ogłasza decyzję o zakwalifikowaniu najlepszych finalistów do dalszej części zawodów
 - i. warunkiem koniecznym dopuszczenia do części ustnej zawodów jest udział we wszystkich elementach zawodów
 - j. Komitet Główny na podstawie wyników zawodów ustnych podejmuje decyzję o przyznaniu lub odmowie przyznania uczestnikom zawodów tytułu laureata. W przypadku nieprzyznania tytułu laureata uczestnik części ustnej utrzymuje tytuł finalisty
 - k. Komitet Główny wydaje finalistom i laureatom zaświadczenia według wzoru określonego w załączniku do obowiązującego aktu wykonawczego regulującego funkcjonowanie olimpiad
 - l. wyniki wszystkich części zawodów III stopnia są zatwierdzane przez Komitet Główny
 - m. na podstawie wyników zawodów pisemnych III stopnia oraz dodatkowego podejścia pisemnego Komitet Główny kwalifikuje uczestników na międzynarodowe zawody National Geographic
- 4.4. Drużynowy konkurs terenowy
- a. podczas zawodów finałowych organizowany jest dodatkowy konkurs terenowy o charakterze drużynowym
 - b. wszyscy uczniowie uczestniczący w zawodach finałowych obowiązkowo uczestniczą w drużynowym konkursie terenowym
 - c. uczniowie w drużynach kilkusobowych wykonują zadanie terenowe przygotowane przez Komitet Główny
 - d. wyniki zawodów drużynowych nie są wliczane do punktacji indywidualnej
 - e. drużyny wyłaniane są na podstawie losowania

§ 5. Przepisy szczegółowe

- 5.1. Uczniowie z dysleksją mają obowiązek przedstawić stosowne zaświadczenie.
- 5.2. Organizator dokona wszelkich starań, aby w miarę możliwości w danych warunkach organizować zawody w taki sposób i w takich miejscach, by nie wykluczały udziału osób niepełnosprawnych (dążenie do organizacji zawodów w pomieszczeniach łatwo dostępnych, organizacja noclegu w miejscu dostępnym), przy czym możliwość udziału w zajęciach terenowych uzależniona będzie każdorazowo od stopnia niepełnosprawności uczestnika zawodów.
- 5.3. Jeżeli uczeń zakwalifikowany do zawodów II lub III stopnia z ważnych powodów losowych nie może wziąć udziału w tych zawodach, Komitet Główny może w uzasadnionych przypadkach wyrazić zgodę na udział tego ucznia w zawodach danego stopnia w roku następnym. W przypadku zawodów II stopnia podanie o dopuszczenie na ten etap zawodów w roku następnym musi być zaopiniowane przez właściwy Komitet Okręgowy.
- 5.4. W przypadku pokrywania się terminu zawodów olimpiad, w których dany uczeń bierze udział, zobowiązany on jest do poinformowania Komitetu Okręgowego/Głównego o zaistniałym fakcie w celu uzgodnienia możliwości startu w Olimpiadzie Geograficznej i innej olimpiadzie tylko i wyłącznie, gdy informację o uczestnictwie w innych olimpiadach umieścił w ankiecie osobowej. Jeżeli w określonej sytuacji istnieje możliwość przeprowadzenia danej części zawodów z zachowaniem zasady tajności, Komitet Główny podejmuje decyzję pozytywną i w przypadku zawodów II stopnia wysyła swego obserwatora. W przeciwnym przypadku uczniowi przysługuje prawo do przeniesienia startu na rok kolejny tak jak w przypadku nieobecności na zawodach z ważnych powodów losowych.
- 5.5. Prace ucznia na etapie zawodów I stopnia oraz pisemnej ich weryfikacji podczas II etapu mogą zostać zdyskwalifikowane, jeżeli jury stwierdzi, że są plagiatem.

- 5.6. W przypadku nieregulaminowego zachowania w czasie zawodów pisemnych II i III etapu jurorzy dyżurujący na sali mają prawo do dyskwalifikacji ucznia.
- 5.7. W przypadku rażącego naruszenia regulaminu Olimpiady lub uczniowskiego zawodnik może zostać zdyskwalifikowany, a uzyskane nagrody i przywileje mogą zostać odebrane decyzją Komitetu Okręgowego lub Komitetu Głównego.
- 5.8. Uczestnik zawodów olimpijskich, który rażąco naruszy postanowienia regulaminu, a zwłaszcza punktu 3.5. c może zostać zdyskwalifikowany, co oznacza również pozbawienie nabytych uprawnień. Decyzję o dyskwalifikacji podejmuje Komitet Główny.
- 5.9. Warunkiem przystąpienia do zawodów Olimpiady Geograficznej jest zaznajomienie się i zaakceptowanie regulaminu.

§ 6. Tryb odwoławczy

- 6.1. Uczestnik, który uważa, że wynik, jaki uzyskał w czasie zawodów, nie odzwierciedla poziomu jego odpowiedzi lub zawody były prowadzone z naruszeniem regulaminu, ma prawo złożenia odwołania. Odwołanie takie musi być złożone w sposób pisemny, z podaniem konkretnych zastrzeżeń dotyczących decyzji Jury.
- 6.2. Odwołanie od decyzji Komisji/Jury dotyczącej oceny części pisemnej składa się w czasie trwania zawodów po ogłoszeniu wyników zawodów danego etapu i upublicznieniu poprawnych odpowiedzi - w przypadku etapu II do Przewodniczącego Komitetu Okręgowego, etapu III do Przewodniczącego Komitetu Głównego. Odwołania te są rozpatrywane przed podjęciem decyzji o dopuszczeniu najlepszych zawodników do części ustnej zawodów.
- 6.3. Odwołania od decyzji dotyczącej kwalifikacji do udziału w zawodach pisemnych II i III etapu uczeń składa w terminie do 5 dni roboczych od ogłoszenia listy zakwalifikowanych odpowiednio do przewodniczącego Komitetu Okręgowego lub Głównego (decyduje data stempla pocztowego).
- 6.4. Odwołanie od decyzji dotyczącej kwalifikacji składa się na piśmie, przesyłając listem poleconym na adres odpowiedniego Komitetu Olimpiady Geograficznej lub osobiście w siedzibie Komitetu. Odwołanie takie powinno również zostać przekazane na adres e-mailowy danego Komitetu. Odwołanie powinno zawierać możliwie szczegółowy opis okoliczności oraz dane kontaktowe. Odwołania dotyczące kwalifikacji do II etapu rozpatruje Przewodniczący Komitetu Okręgowego udzielając odpowiedzi w terminie do 14 dni od daty otrzymania odwołania. W przypadku zasadności odwołania zawodnik zostaje zakwalifikowany do zawodów II stopnia i poinformowany o tym fakcie drogą elektroniczną oraz listem poleconym.
- 6.5. Komitet Główny powołuje Komisję Odwołań, która zapoznaje się z materiałami niezbędnymi do wyjaśnienia wszelkich okoliczności wskazanych w odwołaniu, ustala stan faktyczny i przedstawia Przewodniczącemu wnioski w celu udzielenia odpowiedzi. Przewodniczący udziela odpowiedzi w najkrótszym możliwym terminie, nie dłuższym jednak niż 14 dni roboczych od daty otrzymania odwołania. Odpowiedź udzielana jest na piśmie i przesyłana listem poleconym. Może być wcześniej przekazana zainteresowanemu na wskazany przez niego adres e-mailowy.
- 6.6. Jeżeli odwołanie jest zasadne Przewodniczący Komitetu Głównego wskazuje sposób realizacji odwołania od decyzji, poza składającym odwołanie, powiadamia dyrekcję szkoły, do której uczęszcza odwołujący się uczeń oraz osoby odpowiedzialne za logistykę zawodów III stopnia.

§ 7. Rejestracja przebiegu zawodów okręgowych (II stopnia) i centralnych (III stopnia)

- 7.1. Zawody ustne Olimpiady Geograficznej II i III etapu są oceniane jawnie w obecności publiczności – zawodników i ich opiekunów. W celu zobiektywizowania oceny wypowiedzi oceniane są przez 4 jurorów a wyniki są sumowane. Protokół zawodów ustnych wraz z kartami ocen poszczególnych jurorów jest przechowywany w dokumentacji zawodów przez 5 lat. Dostęp do dokumentacji mają w Komitetach

Okręgowych sekretarzy i przewodniczący Komitetów Okręgowych a w Komitecie Głównym pracownicy biura i upoważnieni przez Przewodniczącego Komitetu jego członkowie.

7.2. Wyniki zawodów ustnych są podpisywane przez przewodniczącego jury.

7.3. Prace I etapu uczniów, którzy nie zostali zakwalifikowani do części pisemnej II etapu Olimpiady, są przechowywane w Komitecie okręgowym do zakończenia zawodów II etapu.

7.4. Prace pisemne II etapu, uczniów, którzy uzyskali najlepsze wyniki i zostali dopuszczeni do zawodów ustnych są przekazywane do Komitetu Głównego i tam, po weryfikacji, przechowywane przez 3 lata.

7.5. Prace pisemne III etapu są przechowywane w biurze Komitetu Głównego przez 3 lata.

Rozdział III – Uprawnienia i nagrody

§ 8. Nagrody i uprawnienia

8.1. Zasady przyznawania tytułów finalisty i laureata przedstawiono w pkt. 4.4.3., dotyczącym zawodów finałowych.

8.2. Zawodnicy, którzy nie uzyskali tytułu finalisty, otrzymują zaświadczenie o udziale w zawodach III stopnia.

8.3. Uprawnienia laureatów i finalistów określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn.zm.) albo inny obowiązujący akt prawa..

8.4. Potwierdzeniem uzyskania uprawnień oraz statusu laureata lub finalisty jest zaświadczenie, którego wzór stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. Nr 13, poz. 125, z późn. zm.).

8.5. Laureaci Olimpiady Geograficznej, w miarę możliwości jakimi dysponuje organizator, mogą otrzymać nagrody książkowe i rzeczowe.

8.6. Finaliści Olimpiady Geograficznej mogą, w miarę możliwości organizatora, otrzymać upominki książkowe.

8.7. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej w miarę możliwości nagradza uczestników zawodów finałowych dyplomami, może ponadto ustanowić i nadać odznakę lub medal olimpiady.

8.8. Komitet Główny, w miarę możliwości, może nagradzać nauczycieli, działaczy komitetów okręgowych oraz Komitetu Głównego.

Rozdział IV – Olimpiada i zawody międzynarodowe

§ 9. Udział w olimpiadzie i zawodach międzynarodowych

9.1. Najlepsi zawodnicy Olimpiady Geograficznej, z uwzględnieniem innych kryteriów kwalifikacji, o których mowa w pkt. 9.2 i 9.3, mogą brać udział w zawodach i olimpiadach międzynarodowych. Warunki uczestniczenia w zawodach i olimpiadach międzynarodowych określa ich organizator i Komitet Główny Olimpiady Geograficznej.

9.2. Komitet Główny na podstawie wyników zawodów finałowych Olimpiady Geograficznej i dodatkowych zajęć sprawdzających znajomość języka angielskiego (oficjalnego języka Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej) oraz umiejętności pracy terenowej wyłania uczestników Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej organizowanej pod auspicjami Międzynarodowej Unii Geograficznej. Szczegółowe kryteria kwalifikacyjne ogłaszane są przed zawodami finałowymi. 4 najlepszych uczestników (łącznie wyniki zawodów finałowych i dodatkowych kryteriów kwalifikacji) otrzymuje prawo reprezentowania Polski na zawodach międzynarodowych.

9.3. Kandydatami do udziału w National Geographic World Championship organizowanych przez National Geographic Society są zawodnicy III etapu Olimpiady, którzy spełniają kryterium wiekowe. Dla wyłonionych wszystkich uczestników III etapu spełniających kryterium wiekowe organizowany jest dodatkowy test (w trakcie zawodów finałowych por. 4.3.xiii) uwzględniający specyfikę zawodów National Geographic World Championship. Szczegółowe kryteria kwalifikacyjne ogłaszane są przed zawodami finałowymi. 3 najlepszych zawodników (łącznie wyniki zawodów finałowych oraz dodatkowego testu) otrzymuje prawo reprezentowania Polski na zawodach międzynarodowych.

9.4. Uczestnikowi Olimpiady/zawodów międzynarodowych przysługuje:

- opłacenie kosztów udziału w Olimpiadzie/zawodach
- opłacenie kosztów przejazdów/przelotów, zakwaterowania, wyżywienia
- ubezpieczenie KL/NNW na czas związany z przejazdami i pobytem związanym z zawodami
- w miarę możliwości, dofinansowanie do objazdu terenowego po olimpiadzie międzynarodowej

9.5. Uczestnik Olimpiady/zawodów międzynarodowych ma obowiązek:

- godnego reprezentowania Polski
- przygotowania wszelkich niezbędnych opracowań, prezentacji, itp. wymaganych od uczestników Olimpiady/zawodów międzynarodowych
- stosowania się do poleceń opiekuna grupy z ramienia Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej.

Rozdział V – Postanowienia końcowe

§ 10 Postanowienia końcowe

10.1. Decyzje w sprawach nieobjętych powyższym regulaminem podejmuje Komitet Główny w porozumieniu z Organizatorem.

III. ORGANIZACJA ZAWODÓW

III-1. Harmonogram zawodów

Rok szkolny	Etap	Miejsce/miejsca	Planowany termin	Długość trwania (w dniach)
2013/2014	Etap I	szkoły na terenie całego kraju	01.06.2013 - 15.11.2013	168
	Etap II	12 miejsc na terenie kraju - do ustalenia przez Komitety Okręgowe	8-9.02.2014	2
	Etap III	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Puławach	24-27.04.2014	4

III-2. Wskazania do wykonania pracy I stopnia

Celem udoskonalenia formalnej strony prac olimpijskich oraz wprowadzenia pewnych ujednoczeń przygotowano poniższe informacje z wykorzystaniem Polskich Norm.

- Objętość pracy nie może przekraczać 15 stron "czystego" tekstu (tzn. bez rysunków, fotografii, dołączonych map i innych załączników).**
- Strona tytułowa** pracy powinna zawierać: numer olimpiady, tytuł pracy, numer tematu, imię i nazwisko autora, klasę i nazwę szkoły, do której uczęszcza, imię i nazwisko nauczyciela geografii/opiekuna pracy oraz pieczętę szkoły.
- Spis treści** (plan pracy) można zamieścić po stronie tytułowej lub w zakończeniu pracy. Podtytuły (tytuły rozdziałów) oznaczamy albo systemem dziesiętnym cyframi arabskimi albo wg kolejności: cyfry rzymskie, arabskie, litery wielkie, małe. Po tytułach nie należy stawiać żadnych znaków przestankowych. Strony powinny być ponumerowane.
- Wydruk, maszynopis lub rękopis pracy musi być czytelny, pisany jednostronnie, mieć format A4. Jedna strona powinna zawierać ok. 30 wierszy, z zachowaniem odpowiedniego odstępu między wierszami.** W przypadku opracowań komputerowych, można użyć np. czcionki Times New Roman, rozmiar 12, interlinia 1,5 (edytor tekstu MS Word 2007).

Margines lewy powinien mieć szer. 35 mm, górny i dolny po 25 mm. W celu lepszej czytelności i przejrzystości pracy każdą nową myśl (ale nie każde zdanie) należy rozpocząć wcięciem. W całej pracy należy przyjąć jednolity, ogólnie stosowany system skrótów.

Praca po przepisaniu powinna być jeszcze raz przeczytana przez autora w celu poprawienia błędów popełnionych przy przepisywaniu.

Praca musi być zszyta. Zbędna jest introligatorska oprawa pracy. Rolę estetycznej okładki może spełniać karton, teczka lub skoroszyt. **Zabronione jest foliowanie poszczególnych kartek lub umieszczanie ich w oddzielnych obwolutach.**

- Przypisy.** W razie powoływania się w pracy na sformułowania innych autorów należy ująć cytaty w cudzysłowach i opatrzyć je na końcu odsyłaczami w postaci cyfr arabskich, gwiazdek lub innych znaków. Na dole strony (pod linią oddzielającą tekst od przypisów) podać należy notkę bibliograficzną i stronę, na której znajduje się cytowany fragment tekstu. Przypisy można również umieszczać na oddzielnej stronie na końcu pracy. Przypis wskazujący wykorzystanie w pisanej pracy fragmentu istniejącej publikacji powinien mieć układ jak w poniższym przykładzie:

Flis J.: Wstęp do geografii fizycznej. Warszawa 1988 WSiP, s.171.

Zapis taki stosujemy powołując się pierwszy raz na daną publikację. Powołując się na pracę już znajdującą się w przypisach i w bezpośrednim sąsiedztwie zapisujemy: *Tamże*, s.152.

6. **Bibliografia.** Wykorzystaną w pracy bibliografię zamieszczamy na końcu stosując porządek alfabetyczny nazwisk autorów wg ustalonych wzorów:

nazwisko, imię autora, tytuł publikacji, miejsce i rok wydania, wydawca, np.:

1. *Burzyński R.: Wisła dziś - jutro. Warszawa 1977 WSiP.*
2. *Geografia ekonomiczna Polski. Pod redakcją S. Berezowskiego. Warszawa 1975 PWE.*
3. *Grzesiak N.: Stan czystości rzek w Polsce. Wiad. Statyst. 1975 nr 4, s. 38-40.*
4. *Halicki B.: Rzeźbiarze krajobrazu. Warszawa 1957 WP.*

W pracy zbiorowej stosujemy zapis:

Kortus B.: Wpływ przemysłu na zmiany w środowisku geograficznym. /W/: Problemy ochrony środowiska geograficznego. Pod red. S. Berezowskiego i M. Bytnar-Suboczowej. Warszawa 1975 WSiP s. 65.

Dla artykułów w czasopiśmie stosujemy następującą formę zapisu:

Piasecki D.: Doliny złożone rzek zachodniego Pomorza. Czasopismo Geograficzne 1976, s. 21.

Dla informacji zaczerpniętej z INTERNETu:

autor/właściciel cytowanej informacji, tytuł/opis informacji (data aktualizacji), adres informacji, właściciel strony (uwaga: jeżeli nie ma daty ostatniej aktualizacji pobieranej informacji – podać datę pobrania), np.:

KG OG: XXXVIII Olimpiada Geograficzna (VI 2012)

www.olimpiadageograficzna.edu.pl

strona internetowa KG OG

7. **Szata graficzna** pracy winna być wykonana estetycznie i czytelnie, a wielkością dostosowana do formatu pracy. Jeśli załączony materiał graficzny przekracza format A4 należy przez złożenie dostosować go do wymaganych rozmiarów. Szkice, profile, plany, tabele, diagramy, wykresy należy właściwie rozmieścić w tekście, ponumerować i zaopatrzyć w podpisy. Numerację i tytuły umieszczamy pod ilustracją. Jedynie przy tabelach numer i tytuł przyjęto umieszczać nad nią. Nagłówki kolumn w tabelach piszemy wielką literą. Jeśli praca zawiera fotografie, trwale wmontowujemy je do tekstu, zaopatrujemy w tytuły zgodnie z treścią i podajemy nazwisko wykonawcy.

Uwaga ogólna: mapy i inne rysunki wykonane za pomocą komputera mają przy ocenie taką samą wartość jak rysunki wykonane bezpośrednio na papierze lub kalce technicznej.

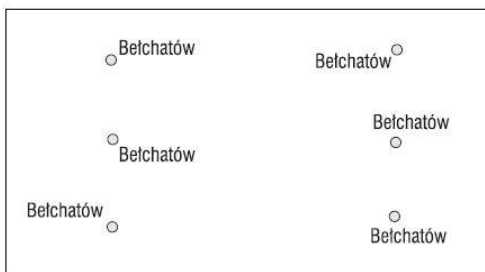
Niedopuszczalne jest wykorzystywanie w pracach map i ilustracji wyciętych z innych publikacji.

8. Gotowe prace uczniowie przekazują komisjom szkolnym w formie wydruku oraz w formie elektronicznej na płycie CD w formacie pdf. oraz doc.

9. Nazwy na mapach:

(według: Zbieranie i opracowywanie nazw geograficznych. Przewodnik toponimiczny. Część III. Stosowanie i rozmieszczanie napisów na mapach Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa 2004)

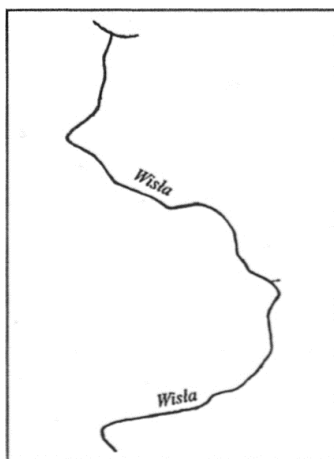
- **Nazwy miast** należy umieszczać równoległe do dolnej ramki mapy, w odpowiedniej odległości od znaku – sygnatury miasta.



- **Nazwy obiektów powierzchniowych** (regionów fizycznogeograficznych, mórz, wysp, państw) należy umieścić w ten sposób aby wskazywały kształt opisywanej powierzchni, np. *Appalachy*. Jeżeli kształt obiektu to uzasadnia nazwa może być umieszczona równoległe do dolnej ramki mapy, np. *Masyw Centralny*. Nazwy złożone powinny być rozmieszczone współkształtnie, np. *Wyżyna Sandomierska*.



- **Nazwy rzek** umieszcza się równoległe do ich biegu, tak aby były dobrze czytelne.



IV. TERMINARZ ZAWODÓW

1. Zawody I stopnia – szkolne

- **czerwiec 2013 r.** – rozpoczęcie przygotowywania prac I etapu,
- **do 30 września 2013 r.** – przesłanie przez szkoły do Komitetów Okręgowych elektronicznego formularza zgłoszeniowego,
- **do 30 października 2013 r.** – wykonanie przez zawodników prac konkursowych i przekazanie ich Komisjom Szkolnym,
- **do 31 października 2013 r.** – Komitet Główny opublikuje na swojej stronie Kartę Oceny Pracy,
- **do 15 listopada 2013 r.** – ogłoszenie wyników zawodów I stopnia przez Komisje Szkolne oraz dostarczenie do Komitetu Okręgowego prac (w formie papierowej i elektronicznej) uczniów zakwalifikowanych do zawodów II stopnia wraz wypełnionymi Kartami Oceny Pracy, protokołem zbiorczym I etapu oraz zgodami na przetwarzanie danych osobowych (decyduje data wypłynięcia pracy do Komitetu). Protokół zbiorczy należy również przesłać w wersji elektronicznej na adres właściwego Komitetu Okręgowego.

Wzór zgody na przetwarzanie danych osobowych zostanie umieszczony na stronie internetowej.

2. Zawody II stopnia – okręgowe

- **do 18 grudnia 2013 r.** – Komitety Okręgowe ogłaszają na swojej stronie internetowej lub stronie Komitetu Głównego listę uczniów zakwalifikowanych do części pisemnej zawodów okręgowych,
- **w ciągu 5 dni roboczych od ogłoszenia wyników** na stronie internetowej – uczniowie mogą składać ewentualne odwołania od decyzji Komitetów Okręgowych (drogą e-mailową w formie pisma z uzasadnieniem, z opinią nauczyciela/szkoły),
- **do 5 stycznia 2014 r.** – Komitety Okręgowe rozpatrują ewentualne odwołania od decyzji o dopuszczeniu do części pisemnej zawodów II stopnia i publikują ostateczną listę zakwalifikowanych osób,
- **do 15 stycznia 2014 r.** – uczniowie dopuszczeni do części pisemnej zawodów okręgowych przesyłają do Komitetów Okręgowych ankiety osobowe,
- **do 7 lutego 2014 r.** – uczniowie przygotowują prezentacje dotyczące pracy I etapu,
- **8 lutego 2014 r.** – część pisemna zawodów II stopnia,
- **9 lutego 2014 r.** – część ustna zawodów II stopnia.

3. Zawody III stopnia - finałowe

- **luty 2014 r.** – Komitet Główny weryfikuje prace pisemne zawodów II stopnia i na zebraniu plenarnym kwalifikuje uczniów do zawodów centralnych Olimpiady Geograficznej,
- **do 15 marca 2014 r.** – Komitet Główny na stronie internetowej www.olimpiadageograficzna.edu.pl ogłasza oficjalne wyniki zawodów II stopnia i listę uczniów dopuszczonych do zawodów III stopnia oraz zawiadamia o miejscu i terminie zawodów III stopnia,
- **w ciągu 5 dni roboczych od ogłoszenia wyników** na stronie internetowej mogą być składane do **Komitetu Głównego** ewentualne merytoryczne odwołania od decyzji o dopuszczeniu do zawodów III stopnia (drogą e-mailową w formie pisma z uzasadnieniem, z opinią nauczyciela/szkoły),
- **24-27 kwietnia 2014 r.** - zawody finałowe XL Olimpiady Geograficznej w Puławach

4. Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna

- **12-18 sierpnia 2014 r.** – XI Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna w Krakowie

V. LITERATURA

Literatura polecana dla uczniów startujących w Olimpiadzie Geograficznej

1. Ogólna

- Długosz Z., Historia odkryć geograficznych i poznania Ziemi, PWN, Warszawa 2012
- Flis J., Szkolny słownik geograficzny, WSiP, Warszawa 1986
- Kelly K., Geography, Macmillan, Oxford 2009
- Waugh D., Geography: An Integrated Approach, Nelson Thornes, Cheltenham 2009

2. Metody badań geograficznych

- Mietelski J., Astronomia w geografii, PWN, Warszawa, 2013
- Paślawski J. red., Wprowadzenie do kartografii i topografii, Nowa Era, Warszawa 2006
- Żyszkowska W., Spallek W., Borowicz D., Kartografia tematyczna, PWN, Warszawa, 2012

3. Geografia fizyczna i geologia

- van Andel T., Nowe spojrzenie na starą planetę, PWN, Warszawa 2010
- Bajkiewicz-Grabowska E., Mikulski Z., Hydrologia ogólna, PWN, Warszawa, 2010
- Chełmicki W., Woda. Zasoby, degradacja, ochrona, PWN, Warszawa 2013
- Flis J., Wstęp do geografii fizycznej, WSiP, Warszawa 1988
- Hillel D., Gleba w środowisku, PWN, Warszawa 2012
- Kostrowicki A., Geografia biosfery, PWN, Warszawa
- Kożuchowski K., Klimat Polski. Nowe spojrzenie, PWN, Warszawa 2011
- Kożuchowski K. red., Meteorologia i klimatologia, PWN, Warszawa 2013
- Książkiewicz M., Geologia dynamiczna, Wyd. Geol., Warszawa
- Makowski J., Geografia fizyczna świata, PWN, Warszawa, 2012
- Matuszkiewicz J., Zespoły leśne Polski, PWN, Warszawa 2007
- Migoń P., Geomorfologia, PWN, Warszawa 2012
- Stanley S., Historia Ziemi, PWN, Warszawa 2002
- Starkel L., Geografia Polski. Środowisko przyrodnicze, PWN, Warszawa 1999
- Stupnicka E., Geologia regionalna Polski, Wyd. UW, Warszawa 1997

4. Geografia społeczno-ekonomiczna

- Bański J., Geografia polskiej wsi, PWE, Warszawa 2006
- Falkowski J., Kostrowicki J., Geografia rolnictwa świata, Warszawa 2005
- Fierla I. red., Geografia gospodarcza Polski, PWE, Warszawa 2004
- Fierla I. red., Geografia gospodarcza świata, PWE, Warszawa 2005
- Fierla I. red., Geografia gospodarcza Unii Europejskiej, PWE, Warszawa 2011
- Jędrusik M., Makowski J., Plit F., Geografia turystyczna świata, Wyd. UW, Warszawa 2010
- Kielczewska-Zaleska M., Geografia osadnictwa, PWN, Warszawa 1978
- Lijewski T., Mikułowski B., Wyrzykowski J., Geografia turystyki Polski, PWE, Warszawa 2008
- Liszewski S. red., Geografia urbanistyczna, PWN, Warszawa 2012
- Okólski M., Fihel A., Demografia, Wyd. Nauk. Scholar, Warszawa 2012
- Otok S., Geografia polityczna, PWN, Warszawa 2009
- Rogacki H., Geografia społeczno-gospodarcza Polski, PWN, Warszawa 2007
- Rykiel Z., Podstawy geografii politycznej, PWE, Warszawa 2005
- Sobczyński M., Państwa i terytoria zależne. Ujęcie geograficzno-polityczne, Wyd. A. Marszałek, Toruń 2006
- Wieloński A., Geografia przemysłu, Wyd. UW, Warszawa 2005

5. Geografia regionalna

- Czerny M., Łuczak R., Makowski J., Globalistyka, PWN, Warszawa 2007
- Kondracki J., Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa 2011

- Kwiatek J., Lijewski T., Leksykon miast polskich, Wyd. Muza, Warszawa 1998
 - Łęcki W., Kanon krajoznawczy Polski, PTTK, Warszawa 2007 (www.kanon.pttk.pl)
 - Majewski A., Oceany i morza, PWN, Warszawa 1992
 - Makowski J. red., Geografia regionalna świata, PWN, Warszawa 2012
6. Publikacje statystyczne
- Cisoń P., Liceum w tablicach. Geografia. Poziom podstawowy i rozszerzony, PWN, Warszawa 2012
 - Mizerski W., Żukowski J., Żukowska J., Tablice szkolne. Geografia, Adamantan, Warszawa 2012
 - Rocznik Statystyczny województw, GUS, Warszawa
 - Rocznik Statystyki międzynarodowej, GUS, Warszawa
7. Atlasy
- Atlas geograficzny. Świat Polska, Nowa Era, Warszawa

Przedstawione powyżej książki stanowi przykłady rzetelnych podręczników, nie są jedynymi podręcznikami dostępnymi na rynku mogącymi stanowić źródło wiedzy dla uczestników zawodów OG. Zalecamy zachowanie ostrożności w traktowaniu materiałów udostępnianych w Internecie jako wiarygodnego merytorycznie źródła informacji naukowej.

VI. TEMATY PRAC ZAWODÓW I STOPNIA

Uwagi:

1. Tematy są przeznaczone **do wykonania w formie opracowań tekstowych**. Prace, których autorzy nie zastosują się do tej reguły, nie będą oceniane!
2. Każdy z autorów wybierając temat powinien odpowiednio zmodyfikować tytuł swojego opracowania, umieszczając w nim nazwy własne charakteryzowanych przez siebie obiektów (obszar, gmina).

Temat A: Charakterystyka dworca autobusowego w miejscowości X

Wytyczne do wykonania pracy:

1. Wybierz dworzec autobusowy znajdujący się w Twoim województwie, z którego wykonywane są regularne połączenia krótko- i dalekobieżne (wewnątrz- i międzywojewódzkie).

Uwaga! W przypadku miejscowości, w których znajduje się kilka dworców autobusowych, należy wybrać jeden z nich.

2. Opisz wybrany dworzec, uwzględniając m.in. informacje na temat jego położenia geograficznego, czasu powstania i zajmowanej powierzchni. Opisz infrastrukturę dworca i jego bezpośredniego otoczenia: drogową (płytę postojową, drogi dojazdowe, parkingi, itd.) oraz dodatkową (przystanki, poczekalnie, stacje benzynowe, myjnie samochodowe, stacje kontroli i obsługi pojazdów, itd.).
3. Scharakteryzuj połączenia komunikacyjne realizowane z dworca. Przedstaw informacje na temat ich liczby, trasy, rozkładu jazdy, możliwości przesiadek. Przeanalizuj zgromadzone dane, np. oblicz średnią długość połączeń, udział połączeń wewnątrz- i międzywojewódzkich, porównaj częstość kursów w godzinach rannych, południowych i wieczornych. Zaprojektuj i samodzielnie wykonaj mapę połączeń komunikacyjnych z dworca.
4. Na podstawie własnych obserwacji oraz/lub wywiadów z przewoźnikami określ przybliżoną liczbę osób korzystających z połączeń komunikacyjnych dworca. Przedstaw zróżnicowanie liczby pasażerów w zależności od trasy połączenia oraz jego terminu (np. dzień/noc, poniedziałek-piątek/sobota-niedziela).
5. Na podstawie własnych obserwacji oraz/lub wywiadów z przewoźnikami scharakteryzuj tabor samochodowy wykorzystywany do wykonywania połączeń komunikacyjnych z dworca. W charakterystyce uwzględnij m.in. informacje na temat rodzaju i wieku pojazdów, ich możliwości przewozowych (np. liczby miejsc, dopuszczalnej wielkość ładunku) oraz wyposażenia (np. klimatyzacji, TV).
6. Oceń istniejące połączenia komunikacyjne dworca ze względu na racjonalność ich utrzymywania. Wskaż połączenie, które, jako nierentowne, w pierwszej kolejności należałoby zlikwidować. Zaproponuj dodatkowe połączenie, które w pierwszej kolejności warto byłoby uruchomić. Uzasadnij swoje stanowisko. Przedstaw inne pomysły służące optymalizacji połączeń komunikacyjnych dworca, uwzględniając zarówno stanowisko pasażerów, jak i przewoźników (np. skrócenie lub wydłużenie połączeń, zmiany rozkładu jazdy, zmiany rodzaju wykorzystywanego taboru).
7. Nadaj swojej pracy odpowiedni tytuł, uwzględniający specyfikę wybranego dworca autobusowego.

Kryteria oceny pracy:

A. Trafność wyboru dworca i sformułowania tytułu pracy	10 pkt
B. Poprawność przeprowadzenia obserwacji i badań oraz zakres spostrzeżeń	10 pkt
C. Wnikliwość opisu obiektu i charakterystyki jego połączeń komunikacyjnych oraz poprawność merytoryczna analizy	20 pkt
D. Oryginalność oceny połączeń komunikacyjnych i wniosków dotyczących ich racjonalizacji	15 pkt
E. Zakres i poprawność dokumentacji graficznej i statystycznej	20 pkt
F. Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania źródeł, przypisy, konstrukcja opracowania	20 pkt
G. Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela / jurora	5 pkt

Temat B: Charakterystyka wybranej inwestycji w gminie/miejscowości X

Wytyczne do wykonania pracy:

1. Przeanalizuj Wieloletnią Prognozę Finansową (WPF) wybranej gminy/miasta na prawach powiatu, mieszczącej się na terenie Twojego województwa, ze szczególnym uwzględnieniem przedsięwzięć inwestycyjnych zamieszczonych w WPF, które gmina zamierza realizować w ciągu najbliższych 3 lat. Dokonaj krótkiej charakterystyki programu inwestycyjnego gminy w analizowanym okresie, uwzględniając społeczno-gospodarcze oraz przyrodnicze uwarunkowania gminy.

Uwaga! Wieloletnie Prognozy Finansowe przyjmowane są uchwałami rad gmin i dostępne są w Biuletynie Informacji Publicznej, najczęściej na stronach internetowych gmin.

2. Wybierz jedną z inwestycji wymienionych w WPF, dla której zostanie wykonana dokładniejsza analiza zgodnie z poniższymi wskazówkami.

3. Na podstawie dostępnych dokumentów, własnych obserwacji, wywiadów i/lub innych metod badawczych, opisz analizowaną inwestycję, uwzględniając m.in. jej: zakres rzeczowy, charakter (nowa inwestycja, modernizacja, inwestycja odtworzeniowa itp.), stan aktualny, stopień przygotowania/zaawansowania realizacji, możliwość pozyskania środków unijnych, powiązania z innymi inwestycjami gminy, innych jednostek samorządu terytorialnego i/lub podmiotów prywatnych.

4. Mając na względzie społeczno-gospodarcze oraz przyrodnicze uwarunkowania, oceń zasadność realizacji wybranej inwestycji z punktu widzenia gminy oraz określ (i) znaczenie analizowanej inwestycji wśród innych inwestycji gminy (np. inwestycja o charakterze lokalnym, inwestycja istotna z punktu widzenia dzielnicy, inwestycja o znaczeniu gminnym, ponadgminnym) oraz (ii) priorytet, jaki należy nadać analizowanej inwestycji. Uzasadnij swoje stanowisko.

5. Wskaż i dokonaj oceny przewidywanych wzajemnych interakcji inwestycji i otoczenia przyrodniczego, społecznego oraz gospodarczego – w fazie realizacji inwestycji oraz po jej zakończeniu. W szczególności oceń, czy realizacja inwestycji będzie pełnić istotną rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym gminy.

6. Wskaż, które elementy wiedzy geograficznej należy wykorzystać przy przygotowywaniu analizowanej inwestycji. Oceń, czy zostały w odpowiednim stopniu i poprawnie wykorzystane.

7. Zaproponuj ewentualne zmiany w analizowanej inwestycji, które Twoim zdaniem mogłyby przyczynić się do większej efektywności i/lub społecznej użyteczności analizowanej inwestycji.

8. Wykonaj odpowiednią dokumentację tabelaryczną oraz graficzną korespondującą z przedstawianymi treściami.

Kryteria oceny pracy:

A. Trafność wyboru inwestycji i sformułowania tytułu pracy	10 pkt
B. Poprawność i syntetyczność charakterystyki programu inwestycyjnego gminy w kontekście społeczno-gospodarczych oraz przyrodniczych uwarunkowań	10 pkt
C. Wnikliwość i poprawność opisu wybranej inwestycji w kontekście uwarunkowań społecznych, przyrodniczych i gospodarczych oraz przewidywanych wzajemnych interakcji pomiędzy inwestycją i jej otoczeniem oraz poprawność merytoryczna analizy	20 pkt
D. Oryginalność i racjonalność proponowanych zmian oraz umiejętność wykorzystania wiedzy geograficznej w planowaniu inwestycji	15 pkt
E. Zakres oraz poprawność dokumentacji graficznej i statystycznej	20 pkt
F. Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania źródeł, przypisy, konstrukcja opracowania	20 pkt
G. Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela / jurora	5 pkt

Temat C: Charakterystyka zmian użytkowania ziemi na wybranym obszarze w okresie ostatnich 25 lat

Wytyczne do wykonania pracy:

1. Wybierz obszar o powierzchni około 20 km², charakteryzujący się dużymi zmianami w użytkowaniu ziemi w okresie ostatnich 25 lat. Jako obszar badań możesz potraktować obszar wiejski, małą lub średnią miejscowość, albo część dużej miejscowości.
2. Zbierz materiały (np. mapy, ortofotomapy, zdjęcia lotnicze, obrazy satelitarne, itp.), na podstawie których wykonasz analizę użytkowania ziemi na wybranym obszarze w dwóch momentach czasowych (latach) z okresu 1988-2013.

Uwaga! Jako moment czasowy z okresu 1988-2013 niekoniecznie należy przyjąć lata 1988 i 2013. W przypadku dysponowania danymi z innych lat, okres może być skrócony, jednak nie może on być krótszy niż 20 lat (np. 1990-2011).

3. Wykonaj mapę zmian użytkowania ziemi (jedną, zbiorczą) w skali 1:25 000 lub 1:10 000.
4. Zestaw w tabeli dane statystyczne dotyczące ilościowych zmian użytkowania ziemi, wyrażone w jednostkach bezwzględnych (km² albo ha) i względnych (%).
5. Wykonaj tekstową część opracowania zawierającą:
 - wprowadzenie z uzasadnieniem wyboru i charakterystyką terenu badań,
 - opis procedury badawczej i wykorzystanych materiałów źródłowych,
 - analizę zmian użytkowania ziemi w przyjętym okresie ze wskazaniem uwarunkowań przyrodniczych oraz społeczno-gospodarczych oraz ocenę tych zmian (skutki), ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień przestrzennych,
 - podsumowanie z wnioskami i ewentualną prognozą dalszych zmian użytkowania ziemi na obszarze pracy w ciągu najbliższych 10-20 lat (jeśli prognoza jest niemożliwa, uzasadnij dlaczego).
6. Tekst uzupełnij odpowiednimi ilustracjami dodatkowymi (np. fotografiami, rysunkami, szkicami topograficznymi, profilami, przekrojami, itp.).
7. Nadaj swojej pracy odpowiedni tytuł, wynikający ze specyfiki wybranego obszaru i okresu.

Kryteria oceny pracy:

A. Trafność wyboru obszaru i sformułowania tytułu pracy	10 pkt
B. Poprawność przeprowadzenia obserwacji i badań oraz zakres spostrzeżeń	10 pkt
C. Wnikliwość opisu obszaru i charakterystyki zmian w użytkowaniu ziemi oraz poprawność merytoryczna analizy	20 pkt
D. Oryginalność opisu zmian użytkowania ziemi na badanym obszarze, umiejętność wyciągania wniosków	15 pkt
E. Zakres i poprawność dokumentacji graficznej i statystycznej	20 pkt
F. Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania źródeł, przypisy, konstrukcja opracowania	20 pkt
G. Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela / jurora	5 pkt

Temat D: Projekt wycieczki krajoznawczej do Parku Krajobrazowego X

Wytyczne do wykonania pracy:

1. Wybierz Park Krajobrazowy znajdujący się w okolicach szkoły lub miejsca Twego zamieszkania. W przypadku istnienia w pobliżu dwóch lub więcej parków – uzasadnij swój wybór (np. ciekawszymi, Twoim zdaniem, walorami itp.).
2. Zbierz, możliwie wszechstronne, informacje o walorach przyrodniczych i kulturowych wybranego Parku Krajobrazowego (z literatury, stron internetowych itd.).
3. Na podstawie uzyskanych informacji oraz własnych obserwacji w terenie dokonaj wyboru kilku obiektów przyrodniczych (np. skałki, jaskinie, wąwozy, odcinki doliny rzecznej, jeziora, źródła, torfowiska, pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej itp.) oraz kulturowych (np. zabytki architektury sakralnej lub świeckiej, ruiny dawnych budowli, dawne obiekty przemysłowe itp.).
4. Zlokalizuj wybrane obiekty na mapie turystycznej Parku Krajobrazowego lub innej dostępnej w odpowiednio szczegółowej skali (1:25 000 lub 1:10 000) i zaprojektuj trasę jednodniowej (ok. 8-godzinnej) wycieczki krajoznawczej (pieszej lub rowerowej), z podziałem trasy na odcinki. Uwzględnij konieczność omówienia poszczególnych obiektów w terenie. Zaplanuj czas przeznaczony na poszczególne odcinki wycieczki. Określ, kim mają być uczestnicy wycieczki.
5. W części tekstowej przedstaw najpierw główne cele zaprojektowanej wycieczki, a następnie opisy wybranych obiektów oraz poszczególnych odcinków trasy między nimi (łącznie z dokumentacją fotograficzną, własnymi szkicami, itp.).
6. W zakończeniu części tekstowej oceń stopień przydatności obszaru wybranego Parku Krajobrazowego dla popularyzacji wiedzy geograficznej i krajoznawczej (np. podczas wycieczek szkolnych).

Kryteria oceny pracy:

A. Trafność wyboru Parku Krajobrazowego i sformułowania tytułu pracy	10 pkt
B. Poprawność przeprowadzenia obserwacji i badań oraz zakres spostrzeżeń	10 pkt
C. Wnikliwość opisu wybranych obiektów oraz stanowisk obserwacyjnych znajdujących się na trasie wycieczki, charakterystycznych dla walorów przyrodniczych i kulturowych parku oraz poprawność merytoryczna analizy	20 pkt
D. Trafność wyboru stanowisk obserwacyjnych oraz oryginalność i nowatorstwo zaproponowanej trasy wycieczki	15 pkt
E. Zakres i poprawność dokumentacji graficznej i statystycznej	20 pkt
F. Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania źródeł, przypisy, konstrukcja opracowania	20 pkt
G. Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela / jurora	5 pkt

VII. ANKIETA

KG - XL – 00

Wypełniać czytelnie

=====

NAZWISKO dużymi literami

.....
/pieczętka Kom. Okręgowego/

UWAGA: Dane z ankiety stanowią podstawę do wystawienia urzędowego dokumentu o wynikach ucznia w Olimpiadzie.

NAZWISKO Imiona

Data urodzenia [dd-mm-rr] PESEL:

Miejsce urodzenia woj.

Imiona rodziców

Adres stałego zameldowania: nr kodu, poczta,

 miejscowość woj.

 ulica, nr

 tel. e-mail

Uczeń klasy Nr legitymacji szkolnej

Nazwa szkoły /numer/

 imienia

Adres szkoły: nr kodu, poczta,

 miejscowość woj.

 ulica, nr

 tel. e-mail

Udział w bieżącym roku w innych Olimpiadach przedmiotowych:

Nauczyciel geografii/opiekun przygotowujący ucznia do Olimpiady:

.....
/tytuł naukowy, imię i nazwisko/

.....
/podpis ucznia/

Nazwa ubezpieczyciela Nr polisy

.....
/podpis wychowawcy klasy/

Potwierdzam zgodność powyższych danych.

.....
/data, pieczęć szkoły/

.....
/podpis dyrektora szkoły/

VIII. STARTY POLAKÓW W MIĘDZYNARODOWYCH ZAWODACH GEOGRAFICZNYCH

Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna

W latach 1996-2012 zawody Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej odbywały się co 2 lata. W 2010 roku Międzynarodowa Unia Geograficzna zdecydowała o corocznej organizacji MOG, począwszy od 2012 roku. Zawody przeznaczone są dla uczniów w wieku 16-19 lat. Biorą w nich udział również reprezentanci Polski, wyłonieni w zawodach finałowych Olimpiady. W dotychczasowych Olimpiadach Polacy potwierdzali swój wysoki poziom, pięciokrotnie wracając z laurami zwycięzców w klasyfikacji drużynowej (1996, 1998, 2000, 2004 i 2006). Odnieśli również znaczące sukcesy w klasyfikacji indywidualnej.

W 2014 roku XI Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna odbędzie się w Krakowie (12-18 sierpnia 2014). Szczegółowe informacje na temat XI MOG znajdują się na stronie <http://www.igeo2014.pl>.

Nr edycji	Miasto (Państwo)	Rok	Zawodnik	Medal* - miejsce indywidualnie	Miejsce drużynowo
1	Haga (Holandia)	1996	Krzysztof Rozenkiewicz	3	1
			Łukasz Gągała	wyróżnienie	
			Wojciech Zalewski	wyróżnienie	
2	Lizbona (Portugalia)	1998	Katarzyna Kwiecińska	1	1
			Jacek Zdrojewski	2	
			Szymon Fidziński	4	
			Krzysztof Dąbrowski	6	
3	Seul (Korea Płd.)	2000	Adam Biliński	1	1
			Magdalena Bieroza	3	
			Piotr Wilczyński	20	
4	Durban (RPA)	2002	Jakub Szmyd	4	2
			Katarzyna Kot	5	
			Tomasz Sawicki	5	
			Iwona Oćwieja	6	
5	Gdynia (Polska)	2004	Maciej Hermanowicz	złoty - 1	1
			Katarzyna Kazior	złoty - 2	
			Jan Bolanowski	złoty - 3	
			Piotr Tymoszuć	złoty - 5	
6	Brisbane (Australia)	2006	Jacek Próchniak	złoty - 1	1
			Jakub Redlicki	złoty - 2	
			Artur Malantowicz	złoty - 8	
			Tomasz Przeździecki	srebrny - 18	
7	Carthage (Tunezja)	2008	Piotr Żoch	srebrny - 16	9
			Piotr Kosz	brązowy	
			Michał Bil	-	
			Bartosz Gierlach	-	

8	Tajpej (Tajwan)	2010	Bartosz Gierlach	złoty - 6	3
			Jan Kreft	srebrny - 18	
			Wojciech Kaczmarczyk	brązowy - 34	
			Wojciech Lechowski	brązowy - 36	
9	Kolonia (Niemcy)	2012	Wojciech Kaczmarczyk	złoty - 2	3
			Wojciech Labuda	srebrny - 13	
			Jakub Mikrut	brązowy - 38	
			Kosma Nykiel	brązowy - 57	
10	Kioto (Japonia)	2013	Wojciech Labuda	srebrny - 19	5
			Piotr Siwek	srebrny - 25	
			Jakub Wołak	brązowy - 35	
			Filip Matras	-	

* - do 2002 roku nie przyznawano medali

Środkowoeuropejska Olimpiada Geograficzna

Central European Regional International Geography Olympiad

Począwszy od 2003 roku, co 2 lata odbywały się Środkowoeuropejskie Olimpiady Geograficzne. Zawody te przeznaczone były dla uczniów w wieku 16-19 lat. Brali w nich udział również reprezentanci Polski, wyróżnieni w zawodach finałowych polskiej Olimpiady.

W związku z decyzją Międzynarodowej Unii Geograficznej o organizacji Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej rokrocznie (począwszy od 2012 roku), ostatnia edycja CERIGEO odbyła się w 2011 roku.

Nr edycji	Miasto (państwo)	Rok	Zawodnik	Medal* - miejsce indywidualnie	Miejsce drużynowo
1	Brno Jedovnice (Czechy)	2003	Tomasz Sawicki	1	2
			Piotr Tymoszek	6	
			Joanna Uroda	-	
			Małgorzata Wistuba	-	
2	Rakov Skocjan (Słowenia)	2005	Krystyna Kozioł	złoty - 1	2
			Michał Banak	-	
			Paweł Bogawski	-	
			Jarosław Kałużowski	-	
3	Bratysława (Słowacja)	2007	Szymon Jędrzejewski	złoty - 2	3
			Jan Dąbrowski	brązowy - 9	
			Marcin Sobiech	brązowy - 10	
			Dorota Dorołowicz	brązowy - 12	
4	Chorzów Bielsko-Biała (Polska)	2009	Piotr Żoch	złoty - 1	2
			Jan Kreft	srebrny - 4	
			Bartosz Gierlach	srebrny - 5	
			Karol Gotfryd	brązowy - 18	
5	Brno Jedovnice (Czechy)	2011	Grzegorz Cieplak	złoty - 1	1
			Wojciech Kaczmarczyk	złoty - 2	
			Jan Kreft	złoty - 4	
			Katarzyna Tkaczuk	brązowy - 17	

* - w 2003 roku nie przyznawano medali

National Geographic World Championship

Od 1993 roku, co 2 lata odbywają się zawody organizowane przez National Geographic Society. Są one adresowane do uczniów w wieku do lat 16. Polska po raz pierwszy udział wzięła w roku 2003. Nasz kraj na tych zawodach reprezentują najlepsi zawodnicy zawodów finałowych polskiej Olimpiady, spełniający kryterium wieku wymagane przez organizatorów. Zawody mają charakter drużynowy i nie jest prowadzona klasyfikacja indywidualna.

Nr edycji	Miasto (Państwo)	Rok	Zawodnik	Miejsce drużynowo
I	Londyn (Wielka Brytania)	1993	Polska nie uczestniczyła w zawodach	
II	Orlando (USA)	1995		
III	Waszyngton (USA)	1997		
IV	Toronto (Kanada)	1999		
V	Vancouver (Kanada)	2001		
VI	Tampa (USA)	2003	Łukasz Krebel	6
			Antoni Michnik	
			Tomasz Przeździecki	
VII	Budapeszt (Węgry)	2005	Jan Frankowski	4
			Łukasz Januszkiewicz	
			Maciej Trojnar	
VIII	San Diego (USA)	2007	Agnieszka Machulak	4
			Dominika Michalska	
			Karol Serena	
IX	Meksyk (Meksyk)	2009	Piotr Byrski	3
			Wojciech Kaczmarczyk	
			Gabriel Stachura	
X	San Francisco (USA)	2011	Tomasz Grzyb	8
			Marcin Obiedziński	
			Piotr Siwek	
XI	Petersburg (Rosja)	2013	Tomasz Bajon	8
			Kamil Łukaszczyk	
			Jan Janiszewski	

IX. NAGRODY OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ

W roku 2013 wyróżnieni zostali następujący nauczyciele geografii:

Nagroda **Polskiego Towarzystwa Geograficznego**:

mgr **Małgorzata Podyma**, I Liceum Ogólnokształcące w Krośnie

Nagrody **Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej** (finansowane z dotacji MEN):

mgr **Michał Lis**, II Liceum Ogólnokształcące w Warszawie

mgr **Wojciech Olejniczak**, VI Liceum Ogólnokształcące w Bydgoszczy

mgr **Sławomir Targosz**, II Liceum Ogólnokształcące w Rybniku

mgr **Anna Zaklikiewicz**, ZS UMK „Gimnazjum i Liceum Akademickie” w Toruniu

mgr **Małgorzata Podyma**, I Liceum Ogólnokształcące w Krośnie

mgr **Katarzyna Dobek**, I Liceum Ogólnokształcące w Lublinie

mgr **Edyta Legutko-Gogoc**, I Liceum Ogólnokształcące w Zielonej Górze

mgr **Jolanta Radgowska**, I Liceum Ogólnokształcące w Łomży

mgr **Krzysztof Reszczyński**, I Liceum Ogólnokształcące w Suwałkach

mgr **Andrzej Świątek**, Liceum Ogólnokształcące Sióstr Prezentek w Rzeszowie

mgr **Zbigniew Zygora**, II Liceum Ogólnokształcące w Inowrocławiu

mgr **Arkadiusz Stańczyk**, ZS UMK „Gimnazjum i Liceum Akademickie” w Toruniu



Komitet Główny Olimpiady Geograficznej i Olimpiady Nautologicznej
dnia 9 lutego 2002 roku ustanowił
„Oznakę imienia Pani Profesor Anny Dylikowej”.

Odnaka ta jest przyznawana nauczycielom,
którzy wychowali najliczniejsze grono finalistów i laureatów obu olimpiad
oraz osobom szczególnie zasłużonym dla rozwoju idei naszej Olimpiady.

W latach 2002 – 2012 odznakę otrzymały 62 osoby.

W roku 2013 odznaki otrzymali (w kolejności nr legitymacji):

- 63. **dr Bożena Kicińska** – Komitet Główny Olimpiady Geograficznej
- 64. **mgr Danuta Czaja** – Komitet Okręgowy Olimpiady Geograficznej w Poznaniu
- 65. **dr Teresa Krynicka-Tarnacka** - Komitet Okręgowy Olimpiady Geograficznej w Olsztynie
- 66. **mgr Michał Lis** - II Liceum Ogólnokształcące w Warszawie

Darczyńcy zawodów finałowych oraz Fundatorzy nagród dla Laureatów i Finalistów XXXIX Olimpiady Geograficznej

Olimpiada Geograficzna jest dotowana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej

Patronat Honorowy: Prezydent miasta Torunia – Michał Zaleski
Rektor Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu – Prof. dr hab. Andrzej Tretyn
Kujawsko-Pomorski Kurator Oświaty – Anna Łukaszewska

Centrum Popularyzacji Kosmosu "Planetarium - Toruń"	Toruń
Fundacja Amicus Universitatis Nicolai Copernici	Toruń
Fundacja Gimnazjum i Liceum Akademickie w Toruniu	Toruń
Pro-Line Przewozy Osobowe	Toruń
Urząd Marszałkowski w Toruniu	Toruń

Esri Polska	Warszawa
Nawigo Sp. z o.o.	Warszawa
Polska Akademia Nauk Muzeum Ziemi	Warszawa
Stowarzyszenie Oświatowców Polskich	Toruń
Wydawnictwo Naukowe „PWN”	Warszawa
Wydawnictwo „Nowa Era”	Warszawa
Wydawnictwo Szkolne „PWN”	Warszawa
Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne	Warszawa